

પીર ઈમામસાનું વર્ણન.

૬૧૬૧

છપાપી પ્રસીદ્ધ કરનારા.

કારભારી કાકા લખમણ તથા

ગણપતરામ અભેરામ ભટ.

આવૃત્તિ પહેલી.

પ્રત ૧૦૦૦,

રચનાર.

ભટ ગણપતરામ અભેરામ તથા

શ.ચુનીલાલ મનસુખરામ કડલાલ નિવાસી

અમદાવાદ—“વિજયપ્રવર્તક” પ્રેસ.

સંવત ૧૯૫૧-૫૨.

સને ૧૮૯૫.

કીમત બે આના.

સર્વ હક સ્વાધીન.

શુભં ભવતુ કલ્યાણં મસ્તુ.

અર્પણ પત્રીકા.

સ. રા. રાં. નિતીજ્ઞા. પીર ધમામસા બાવાની ગાદીના મુજબરે
કાકાં. કરમસી નથુ કાકા લી. આપનો નમ્ર સેવક નીચે સહી
કરનારની નમ્રતા પૂર્વક વિનંતી કરવાની કે મેં મારી અલ્પ-
મતીથી પીર ધમામસા બાવાનું વર્ણન ને પીરાણાનું વ-
ર્ણન બનાવ્યું છે તે આગળ ઉપર આસા છે કે
આમાં આના પછીની આવૃત્તીમાં વધારો કરી
સફીસ માટે આ લઘુ પુસ્તક આપના ધર્મી-
ઓને તથા બીજા સજ્જનોને માટે આ
પ્રગટ કરીને છપાવ્યું છે તેમાં ભૂલ
ચુકની માફી માગું છું ને. આપ
મહેરબાની કરી આ પુસ્તક
સ્વીકારી લેશો.

ગણપતરામ અભેરામ ભટ.
ગીરમથાની નિશાળમાં પે. આ.

૬૨૬૨

શ્રી.

પીરાણા નગરે.

પીર ઇમામસાનું વર્ણન.

ઉત્પત્તી.

હિંદુસ્તાન માંહેના પંજાબ દેશની સરહદ ઉપર મુલતાન શહેરમાં શહેરથી બહાર ધાગ કબીર દીનખાવાનું ધામ ઘણું જોવા લાયક છે તે કબીર દીનખાવાને પ્રજામાં ૧૭ દીકરા તથા એક પુત્રી હતી. હવે કબીર દીનખાવા ગુજરી ગયા ત્યારે એમની પાસે ૧૬ દીકરા હતાં ને સત્તરમા (સર્વથી નાના) પીર ઇમામસા ખાવા પાસે નહીં હતા. કબીર દીનખાવામાં પીરઘનો અંશ ધણે ભાગે રહેલો હતો તે પીરઘનો અંશ થોડો ધણો પીર ઇમામખાવાને આપ્યો. હવે પીર કબીર દીનખાવા ગુજર્યા ત્યારે તેમનો જ્યારે જનાનો ત્યાર ક્યો ત્યારે ગુરૂ ઇમામસા ખાવા આવી પહોચ્યા ને ગામના સકળ મોટા મોટા લોકો આવી મળેલા હતા. તે વખતે ગુરૂ ઇમામુદ્દીન ખાવાએ જનાનાની કફન ઉંચી કરી પોતે પીતાની પાસે પાંતી માગી. આ જોઇ સકળ જનો વિસ્મય પામી કહ્યું કે ગુરૂજી આપના પીતા ગુજરી ગયેલા તે હવે તમને કંઈ પણ

ઉત્તર આપી શકશે માટે આપ આવી રીતે ગાંડાં કાઢો તે કંઈ સાર નહીં. હવે પીર ઇમામસા બાવા કંઈ ગાંડાઈમાં પોતાનો ભાગ માગતા નહોતા. પોતે કંઈ માલ મીલકતમાં ભાગ માગતા નહોતા પણ કંઈ પીરાઈ માગતા હતા. તેજ વખતે સર્વ એઠેલા સજ્જનો દેખતાં કપીર દીનબાવાએ પીર ઇમામસા બાવાને જનનામાંથી એક તસખીર કાઢીને આપી પણ તેમાં તો ફુલ બંદગી (નમતું) કરવાનીજ પણ પીરાઈનો અંશ એમાં મળ્યો નહી તેથી ખીજવાર માગવાની આસંકા રહી પછી ખીજ વખતે જનનામાંથી હાથ કાઢીને પોતાના મુખમાંથી સાકરનો કાંકરો કાઢીને આપ્યો તે પોતે તરતજ ગૃહણ કરીને આરોગી ગયા ત્યારથી તેમને પીરાઈ પૂરેપૂરી મળી ત્યાર પછી તેમને પોતાના રીવાજ મુજબ દફન કરીને ચાલીસો પોતાના ભાઈ સર્વે મળીને સારી રીતે કરીને પોતાના ભાઈની રજા લઈ મુસાફરી અર્થે નીકળ્યા. પ્રથમ સીધ, કચ્છ, સોરઠ, વગેરે દેશ ફરીને દીલ્લીમાં પધાર્યા આ પ્રમાણે સર્વ હિંદુસ્તાનમાં સર્વ મુલકમાં મુસાફરી કરી પોતાનો પડછો બતાવ્યો તે બાબત થોડી હકીકત કવીતારૂપે હું વાંચી સંભળાવું છું તે આપ સકળ સજ્જનો ધ્યાન દઈ સંભળો મેં મારી અલ્પ મતિથી પીર ઇમામસા બાવાનું થોડું વર્ણન રૂપે તથા થોડી હકીકત કવિતા રૂપે બનાવેલી છે તે ધ્યાન દઈ વાંચો તે થયેલી ભૂલોની માફી માગુ છું.

લી. આ. ન. સે. ગ. અ. ભટ.

શ્રી ૧.

પીરાણા ધામે પીરધમામનું વર્ણન.

રાગ કટ્યાણ સ્તુતી.

- પીર ધમામની વિનંતી હું કરે વાણી બળ થકી મનકુ મહીં ધરું ટેક.
 સુભ મતી આપો દીન જાણીને વર્ણન કરું આવાર,
 સકલ સ્નેહીઓ આપ સુણુજો પ્રીત ધરી અપાર. પીર (૧)
- પીર અને પીરાણા કેરું કર્યું માંહી વર્ણન,
 સકલ સજ્જનો સુણુજો તમે ધરીઅતી ઉમંગ. પીર. (૨)
- સંવત ઝોગણીનાં સૈકે એકાવનની સાલ,
 બનાવ્યુ મે રૂડી રીતે અલ્પમતીથી હાલ. પીર (૩)
- બૂલ ચુકની માશી માગું નવજાણું હું પીગળ,
 સહાયસનાભાર્ધ કેરી લખને બનાવ્યું નિર્મળ. પીર. (૪)
- સુભ મતિ આપો દુઃખ સહ કાપો રાખો ચરણની પાસ,
 જોસી કરો પુત્ર કહાવું પુરજો મનની આસ. પીર. (૫)

(૮)

સીખરણી છંદ.

વદુ છું હું પ્રીતે ગુણ રડા છે ગુરુ તણા,
 નમે છે સૌ આવી દુર દીસેથી જન ઘણા;
 કરો રક્ષા મારી વિનંતી મારી ઉર ધરજો,
 થયેલી જે ખામી પ્રભુજી તમે માફ કરજો.
 નમ્રાણું હું કાંઈ પીગળ કરા પાકરે,
 બનાવ્યું પ્રીતેથી અદ્વયમતીથી નાથરે.

રાગ બનઝારો.

પીર ઇમામસા બલહારી હું નમન કરુંછું આવી. ટેક.
 ઉત્તરમાં છેજ પંજળ એ દેશ ઘણો વિખ્યાત.
 પધારયા ત્યાંથી આપ પીર ઇમામસા બલહારી. ॥ ૧ ॥
 આવ્યા પ્રથમ દીલ્લી માંહે ત્યાં ખીજરખાં પાદસાહે,
 તે ત્યાં મળીઆ તતકાજે પીર ઇમામસા બલહારી. ॥ ૨ ॥
 આપ આવ્યા ઘણે વીવેકે રહ્યા મનમાં ધરીતે ટેક.
 આવ્યા ચૈદ બારમાં દેખે પીર ઇમામસા. ॥ ૩ ॥
 નોકર છે આપનો એક નામે ગુણવંત હાજર બેક,
 તે તો રહ્યા ધરી વીવેક પીર ઇમામસા બલહારી. ॥ ૪ ॥
 બાદશાહ બોલયા નીરવાણ હું કહુંછું દીલથી જાણુ,
 દેસકરો કહું પરમાણુ પીર ઇમામસા બલહારી. ॥ ૫ ॥

રાગ નારાયણં.

- તે દેશથી નીકળી તમે પંથે સુખેથી પધારીઆ,
રસ્તે સુખેથી ચાલીને અમદાદ સેહેરજ આવીઆ. ૧
- સુકામ આવીને કર્યો પાદશાહ તણી હજુરમાં,
આહમદસાહ રૂડું નામ છે તે વખત છે ભરપૂરમાં. ૨
- તે વખત તજવીજેકરી તો ફકીર વેશે આપ છો,
પછી નમ્ન અમંત્રણ કરીને બેઠા ત્યાં નિશ્વાસજો. ૩
- કેટલીક વાત વીવેકથી કરી સમાગમ ત્યાંતો કર્યો,
જમવા પધારો આપ ઉઠો રસોઈનો મહીમા ધર્યો. ૪
- આસન ધરી બેસાડીઆ ધરી ઉલટને વિવેકથી,
જળ પાત્ર આપ્યુંને વળી થાળ ધરી ઉમેદથી. ૫
- ભીક્ષા ધરી તે થાળમાં આશ્ચર્ય દીઠું એટલે,
છે ભક્ષ મહી ખીલીતાણું દેખીક નજરે તેટલે. ૬
- અરે આહાર આવો કેમ થસે છે નિયમ મારે તેતણો,
રમાલ ઢાંક્યો તે પરે વિચાર ઉપજ્યો ધણો. ૭
- પછી મંત્ર સલ્ય બજો કરી અંજલી છાંટી જળભરી,
તે થાળ કેરી મધ્યથી ખીલ્લી તણી હારો કરી. ૮
- ધશ્વર પ્રતાપે મંત્ર આપે વિવેક રૂડો થાપીયો,
બાદશાહ તણી હજુરમાં પ્રલક્ષ પડ્યો આપીયો. ૯
- જન સર્વ જોઈ વિસ્મય થયા બાદશાહ રૂડી રીતથી,
કોઈ મોટા કણ મુજ દારે આવ્યા નિરખીને જોયા પ્રીતથી ૧૦
- ધન ભાગ્ય મારાં આજતો મનમાંહી એવું ધારીક,
સું આપું એમને આ વખતે નિશ્ચે મનમાં વાપીક. ૧૧

સીરપાવ લાયક તેતણો પુત્રી હું આપું મુજતણી,
અતી રૂપને ગુણીજન વળી અતી બુદ્ધિશાળી છે ધણી. ૧૨

દોહરો.

બુદ્ધિશાળી દીકરી, પરણાવી ગુરૂ સાથ;
પરણ્યા ગુરૂ વિવેકથી, ઘર ઘર મંગળ ગાય.

ભુજંગીછંદ.

સુણો સજ્જનો હેતથી એક ચિતે,
રચ્યો છંદ મે તો કરીને વિવેકે;
પીરાણા તણું તો રૂઢુ ધાગ છાજે,
રૂઢા ગોર ધગમસા ત્યાં ખીરાજે. ૧

આબ્યા સંવતે ચૌદસેને પચાસે,
નથી ધાન્ય પાક્યાં જગત સૌ નિરાસે;
આપી ધારણા સરવને આવી આજે,
રૂઢા ગોર ધગમસા ત્યાં ખીરાજે. ૨

કર્યો કોપ ધરે ન વરચ્યો લગારે,
ધણો હશે ધારી ચડ્યા આપવારે;
દુખી લોકકેરાં ટળ્યાં દુખ આજે,
રૂઢા ગોર ધગમસા ત્યાં ખીરાજે. ૩

ગુરૂજી પધાર્યા ગીરમથા મુકામે,
અતિમેઘ વૃષ્ટી પડી સર્વ હામે:

- રહ્યા પંચરાત્રી સહુ સુખ કાળે,
 રૂડા ગોર ઇમામસા ત્યાં ખીરાળે. ૪
- થઇ મેઘ વૃદ્ધી કરે મન વિચારે,
 સહુ સજ્જનો ત્યાં ગયા છે સવારે;
 રૂડા સાગરે ત્યાં મહા નીરગાળે,
 રૂડા ગોર ઇમામશા ત્યાં ખીરાળે. ૫
- આબ્યા મેઘ બારે પડ્યા મનમૂકી,
 ચડ્યાં પૂર નદીયો પડી તેજ સૂકી;
 ક્ષમા માગવાને ગયા સર્વ કાળે,
 રૂડા ગોર ઇમામશા ત્યાં ખીરાળે. ૬
- ગયા બાગોળે સજ્જનો સહુ મળીને,
 રહ્યું નીર ત્યાં ચો દીશાયે ફરીને;
 જવાતું નથી પીર દર્શન કાળે,
 રૂડા ગોર ઇમામશા ત્યાં ખીરાળે. ૭
- દળી દુખને બાંધવા ધાર્યું ધામ,
 પડ્યો તીર ત્યાં જઇ કયોછે સુકામ;
 અતી ઝાડને શબ્દ ગંભીર ગાળે,
 રૂડા ગોર ઇમામશા ત્યાં ખીરાળે. ૮
- કૃપા ધારી મનમાં રૂકું ધામ કીધું,
 સહુ જાતનાને અભય દાન દીધું;
 અમર કિર્તિ દેશો વિદેશમાં ગાળે,
 રૂડા ગોર ઇમામશા ત્યાં ખીરાળે. ૯
- રૂડી સોબે કારીગરો ફેરી રમતો,

- સોભા છે ઘણી સ્વચ્છતા ને સુંદરતા;
અતિ ઓપતા કાચ ભીતે જડ્યા જે,
૩૬ ગોર ઇમામશા ત્યાં ખીરાજે ૧૦
વળી તે તણી કિર્તી કાણે વધારી,
માંહી વસતા સૈયદો બહુ ભારી;
૩૭ સાસ્ત્ર જાણે પોતા ધર્મ કાજે,
૩૮ ગોર ઇમામશા ત્યાં ખીરાજે. ૧૧
બળે જ્યોત ૩ડી ચંદ્ર સરખી અખંડ,
કરે માનતાઓ અતિ ભરતખંડ;
આબ્યા સજ્જનો પીર દરસન કાજે,
૩૯ ગોર ઇમામશા ત્યાં ખીરાજે. ૧૨
ઘોરી ધામ બાંધી વડી ગાદી સ્થાપી,
ધર્મી વસ્ત્ર ભગવાં તેને ગાદી આપી,
૪૦ ઓગણીસે ઓઠાવન આજે,
૪૧ ગોર ઇમામશા ત્યાં ખીરાજે. ૧૩
કાકા કરમસી ગાદીએ છે દયાળુ;
વડા કારભારી કરે કારભારં,
ગયા સજ્જનો ત્યાં ૩ડે દીન આજે,
૪૨ ગોર ઇમામશા ત્યાં ખીરાજે. ૧૪
નમે પીર પાસે પડી સર્વ વાંકા,
વડા કારભારી છે લક્ષ્મન કાકા;
વળી જોડમાં રામા કાકા ખીરાજે,
૪૩ ગોર ઇમામશા ત્યાં ખીરાજે. ૧૫

નીતિ તેમની તો ઘણી છેજ ભક્તી,
નામે ગુણસાગર નન્નચલી;
માંહી આવી બેડા હસનચલી આજે,
હડા ગોર ઇમામસા ત્યાં ખીરાજે. ૧૬

ઘણા કારભારી થઇ ત્યાં રહ્યા છે,
કરી વસ્ત્ર ભગવાં સેવક જન થયા છે;
નથી નામ કોઇનું ધરાવેલ આજે,
હડા ગોર ઇમામસા ત્યાં ખીરાજે. ૧૭

મકાનો ચાહોનીશ કેવાં બને છે,
અન્નજ્યા મનુષ્યો વીસામે કરે છે;
મકાનોપરે ચંદ્ર જ્યોતી પ્રકાશે,
હડા ગોર ઇમામસા ત્યાં ખીરાજે. ૧૮

સહુ ધર્મનાને કરે બોધ ખાસો,
રહે લોક સર્વે તહાં રાત વાસો;
આવે છે સદાંવૃત લેવાને કાજે,
હડા ગોર ઇમામસા ત્યાં ખીરાજે. ૧૯

પુર્યા કોડ સજ્જનો તણા મન ધાર્યા,
સોભે કાચ ગોળા ને તખ્તા રૂપાળા;
ઝોઢી છે રૂડી ચાદરો દીન આજે,
હડા ગોર ઇમામસા ત્યાં ખીરાજે. ૨૦

સહુ સાથ કેરાં તમે દુખ હરજો,
તમે સજ્જનો વિનતી ઉર ધરજો;
પઢે પાઠ આ તેજ વૈકુંઠ પામે,

રચ્યા છે રડા છંદ ગણપતરામે.

૨૧

શાહીની વૃત.

વિનંતી તો સાંભળો નમ્ર મારી,
અદ્યજ ખુદીથી કહું મેજ ધારી;
આ શોભાનો તો નથી કાંઈ પાર,
થોડી દુપે આણીયો સર્વ પાર.
અહીંના શત્રુને તમે નાથ હરજો,
ગાદી અવીચળ રહે પ્રભુ તેમ કરજો;
આ વખતે છે સૌ સમાનો સમાજ,
ગાદીને છે મારો આશીરવાદ.
આસા મુજને આજ એવી પડે છે,
ગાદી પાસે આવી મનકું ઠરે છે.

ગજલ.

શોભા હવે કહું હું રોજ તણી,
માણા નથી કાંઈ છે ખુખી ઘણી;
ચોકની ખુખી છે ખુદી ઘણી,
જગ્યા છે આરસ સજ્જડ કરી.
કબરનો મુકામ બનાવ્યો છે ખૂબ,
ધન્ય કરનાર રૂપ અનુપ;
હિંદુ દેવળ તણી છે રચના સહુ,

દેરા સરખુ બાંધીકં છે બહુ.
 તેની મધ્યો મધ્ય મેલી જળીઓ,
 વળી ચો દીસે શાભે બારીઓ;
 પ્રથમ પેસતાં ધુમટની માંહે,
 જડયાં મણી રત્ન સહુ તાંહે.
 સ્તાંભજ મેલ્યા ચારતે ધુમટ તણા,
 કાચજ જડયા ખૂબ નથી કંઈ મણા;
 લીલાને પીળા રાતા છે કાચ,
 નાના ને મોટા દીસે છે આજ.
 માંહી ચારે તરફ ખુલ્લો છે માગ,
 દર્શન કરી ફેરા ફરવા કાજ;
 કંબર તેની માહે ચોલીયા તણી,
 સોનેરી છે સેજ જોવાતણી.
 કમાડાં છે સર્વ ચાંદી તણાં,
 જરીયાની છે વસ્ત્ર કંબર તણાં;
 બાંધ્યા બાંધીવાન ત્યાં છૂટશે,
 સાંકળ લોઢાની બેડી ટૂટશે.
 મન કામના સિદ્ધ સૌનીથશે,
 પાપીનું પાપ પ્રલ્લે થશે;
 ચોકની વચ્ચે કંબર છે એક,
 નામે હાજર બેગ પૂરે છે તે ટેક.
 નથી ખામી તે માંહી લગાર,
 રૂડો ઝડો સોભે છે અપાર;

ધન્ય ઓપતી રૂડી અંડાપરે,
 બેઠક દેખી માંડે મનકું ઠરે.
 ગોમતી રૂડી છે સોભા ધણી,
 નીરખી જો જો જઈ તેની ભણી;
 જનોઈ રૂદ્રાક્ષ ધણી ઉતરી,
 થયા ત્યાં ધણા શીષ્ય જાવે કરી.
 આવે દર્શન દુરથી સજ્જન ધણા,
 ધણી છે ખુબી નથી કંઈ મણા;

લાવણી રોજની રચના ધન્ય ધન્ય ભદ્રકાળી રાહ.

ધન્ય ધન્ય પીરાણા ગામ ત્યાંતો પીર વસે ધમામ
 રૂડાં કરે છે તે કામ સર્વ જન કરાં,
 ઉત્તર દીશામાં છે દાર આગે ચોક રૂડો નીરધાર;
 આરસ જડયા ત્યાં અપાર નજરે જો જો,
 વાંતો કળર છે એક નામ મોટું હાજર બેગ.
 બેડી દુટે છે ત્યાં નેટ જુઓ નિરધારી,
 રંગ મંડપમાં આલ્યા કાચ ધણેરા ત્યાં બાલ્યા.
 સુંદરદીસે છે કમાડમાં ચાંદી કરાં.
 દેવલ દીસે ગોળાકાર ઉપર કળસ છે ચાર,
 સોના તણા છે નીરધાર ઉચું નીહાળો;
 દરામહી પ્રીતે પ્રેક્ષા સન્મુખ ગુરજી ત્યાં બેઠા,
 પાસે પુત્ર દારા દીઠા નીચુ નીહાળી જુઓ.

ગોળા તખ્ત સાં અપાર સેના છત્ર દીસે ચાર,
 રૂપા છત્રનો અંબાર મે નજરે જોયો;
 હુતો પ્રીતે લાગુ પાય દર્શનથી દુઃખ જાય,
 નાના મોટા ગુણ ગાય ગુરુ કરા.

રાગ ડંડી.

સાંજે આરતી ઉતારે કરી બાવે,
 મળી શેવક જન ગુણ ગુરના ગાવે;
 પુષ્પ થાળથી ગુરુજને વધાવે,
 દરશન કાજ સરવ સજન તાંહી આવે.
 નોખત ધડીને તુરંધ તણો આવાજે,
 શબ્દ તે તણો ગગનમાંહી ગાજે;
 સંડલને દીને ચોધડીઆં બહુ વાજે,
 સૈયદ સાથ નીત પઢે છે નીમાજે.
 ધણી કબરો દીસે છે રોજમાંહે,
 તારો ભવથી મુતે જાલો મારી ખાંહે,
 ચંદળ્યોતી સમ દીશે છે દીવો એક,
 કરી રાખીયો અતી રૂડો વીવેક.
 રચના રોજ તણી જોઈ રૂડી રીતે,
 ગયો ભંડાર જોવા ધરી મન પ્રીતે;
 ખેંકે અંગલા ધણેરા માળ છાજે,
 ખેંકેમાંહી કાકા કરમસી ખીરાજે.

(૧૮)

સર્વ સાથને અતીસે સુખ દીધું,
મુકી ચકલીને ઉપકારી કામ કીધું;
હોજને કુવારા ત્યાં ધણેરા દીસે,
પસુપક્ષી સકલ સુખથી જળ ખીસે.
સર્વ શેવકજન મુખથી એમ કહેજો,
હવે જીગમાં ગાદી અવીચળ રહેજો.

રાગ હરીગીત છંદમાં.

જનદેસીને પરદેસી સર્વ હેતથી ત્યાં આવતા,
આવીને રૂડા ધામમાં ગુરૂજને સીસ નમાવતા;
પક્ષી પાસ ગાદીની જમ પ્રીતેથી પાયે લાગતા,
સૂણી બોધ રૂડો ધર્મનો ગુરૂજને સીસ નમાવતા,
કાકા અને પ્રધાન રૂડા પ્રથમ ગાદીપર હતા.
નવ જાણું હું કંઈ નામ જમ ગુરૂજને સીસ નમાવતા,
ગાદી પતીછે શ્યામજી ગાદી પરે ખીરાજતા,
પેથા કાકા નથુ મળી ગુરૂજને સીસ નમાવતા.
ખીરાજે કાકા કરમસી સજ્જનોને સુખઅતી આપતા.
કરે ભંકિત રૂડી રીતથી ગુરૂજને સીસ નમાવતા;
નિતી ગુણ તણા બંડારછે સહુ ધર્મને બોધ આપતા,
કરે સેવા તે નિસદીન ત્યાં ગુરૂજને સીસ નમાવતા.
સુખ આપી ઉનજ મૂકીને જનસકળ દીલખુશી થતા,
જળપાન પ્રીતેથી કરી ગુરૂજને સીસ નમાવતા;

કામ અને વળી કચ્છથી જાત્રાએ સૌકો આવતા,
 થયાં સુખી રહી ગુરૂ ધામમાં ગુરૂજને સીસ નમાવતા.
 સૌ સૈયદ કેરા સાથમાં ગાદીપતી ખીરાજતા,
 કરતા રૂડો ઉપદેસ ત્યાં ગુરૂજને સીસ નમાવતા;
 રાખીને મનમાં હેત ને ઉતેજન સર્વને આપતા,
 નિશ્ચીન બક્ષિત આદરે ગુરૂજને સીસ નમાવતા.

દાહરો.

ધન્ય ધન્ય દીન આજનો ધન્ય ધડી પળવાર,
 બેઠા ગાદી ઉપરે ગાદીપતી નિરધાર;
 ધન્ય અરાઢ અઠ્યાસીની તારીખ નવમી એક,
 બેઠા ગાદી ઉપર મનમાં ધરીને ટેક.
 ઝોગણીસેના વરસમાં પ્રાંત્રીસનો ચૈતર,
 બેઠા કાકા કરમથી થયો હરખ ધરધર;
 કરે રૂડો કારભાર હેતથી લખમન કાકા,
 નથી ખામી લગાર સર્વજનને સુખદાતા.
 કરી ટાંકીનું કામ સુખ સહુજનને આપ્યું,
 મૂકી નળ હામહામ દુઃખ પ્રજનું કાપ્યું;
 ક્યો સુધારો બહો સર્વજનના સુખ માટે,
 પરદુખ બંજન આપ થયા ગુરૂને પ્રતાપે.
 અવીચલ જીવો આપ સાથ સહુ સુખમાં રહેજો,
 કીર્તિ હામે હામ સર્વજન જય ઉચરજો;

છપો અંતરલાપીકા.

કરજો દર્શન સર્વ પીરમાંહી પેસીને,
 રક્ષણ કરવા કાજ રહ્યા તે ઠામ ઠરીને;
 મગ્ન થયુ દીલ આજ ઇમામ પીરને ભાળી,
 સી રૂડી છે છગી માટે હું લઉ ઉતારી.
 કાચ તણા ગોળા મહી મધ્યોમધ્ય દીસે ધણા,
 કારીગરી વિસેસ છે સાચાસી છે નહી મણા;

કારભારીનો છપો અંતર લાપીકા.

લક્ષણ પત્રીસ પૂર કાંતી છે ચંદ્ર સરીખી,
 ખરી ખાતરી કરી સમજુ દીલ જોજો હરખી;
 મનમાં ધરી ઉમંગ હેતથી દર્શન કરજો,
 નથી ગજલમાં જોડ મુખથી જય ઉચરજો.
 કારભાર કરે છે મનથી પાળે પીડાતા પ્રાણીને,
 કારજ કરે છે સર્વનાં મનમાં ઉમંગ આણીને.

માલીની વૃત.

બહુ બહુ બહુ શોભે ધામ મોટું ગુરૂં
 અતિ અતિ અતિ આપે કામ ગરીગરેતું;
 કરી કરી કરી રચના સ્વચ્છતા છે અસિશ,
 દુર દુર દુર દીસાના મુખ વિઆમ લે છે.
 કરી કરી કરી લીલા ટાંકી રૂડી બનાવી,

મિળ સુંદર મૂક્યા સર્વને મન ભાળી;
 સુખ સુખ સુખ આપ્યું સર્વ દેશી વીદેશી,
 ધન ધન ધન તગને દીર્ઘ કાકા કરમશી.

હુલણા છંદ.

દિન પ્રતિપાળ ધર્માળ જીવો ધણું,
 સરસ અમ ઉપરે અમલ રહેજો;
 ભુખતે દુઃખ વિદારીઉ સર્વતું,
 ગાદી ગુરજ તણી અમર રહેજો.
 દેશપર દેશથી સર્વ ત્યાં આવતા,
 પીર પાસે જઈ સુખ લેતા;
 અંગ ઉલટ ધરી પ્રીત મન આદરી,
 મુખથી વાણુ જયકાર કહેતા.
 ધર્મ કેરી રૂઢી ત્યાં ધન કર કરે,
 બૂખી જન સર્વકો હુખ ભાગે;
 જીવને કાચુ રાંધેલ ને રાંધેલું,
 સર્વતું દીલ સુખ માંહી રાખે.
 સુકલ પક્ષે વળી દિન પડવા તણે,
 સજન આવી તહાં થાય ભેળા;
 માનંતા બાધા ત્યાં આવી ઉતારતા,
 વસંમાં થાય અતી રાય ભેળા.

હંદ્ર વિનય છંદ.

સ્વારી ચડે મન પ્રિતધરી દસરા તણે દીન વિવેકથી મોટી,
 ગામ પીરાણે સાથ સહુજન પુજન કાજ સૈઅદ મુમ નાદી;
 સાદતુરૈ રણુસીંગ બળે અતી ગાળે અવાજ બંદુક તણા,
 રંગ બે રંગી વસ્ત્રધરી બહુ સ્વાર ઘોડેપર સોભી રહ્યા.
 વળી માફાને સધરામ ખણેરા ગાળે ધુધરમાળ અવાજ ઘણા,
 કાકા કારભારીનો સાથ મળ્યો બની સોભા રૂડી નથી કંઈજ મળ્યા;

રાગ ગજલ.

ધામ રૂડુ ગુરજીતું નીરખન આવે સહુ નરનારી મળીરે. ટેક.
 આલો તમે સહુ ગુણીજન સજનો દરસન કરજો ભાંવે ઢળીરે,
 સકલ ધામ મેં નીરખી જોયું બાગ ગયો મન પ્રીત ધરીરે;
 જનઅણુધ કેતકી દીસે છે ગુલબાસને ગુલાલ ઘણીરે ધા,
 તાડપત્ર નાળીચેર ઘણી છે મોગરો નાંગરવેલ અતીરે.
 ખીલી આત્રસીનાદળા દીસે દાડમ ઝમરૂપ કેળ થતીરે ધામ,
 ચંપો કવડો લીંબુડીઓ ઘણી છે સુખડ સીવકુચડી ધરી રે;
 સોપારી ફનસ છેજ અણુરી મળુરી કરે સહુ પ્રીત ધરીરે. ધામ,
 સાંસ અને ચંબેલી બહુ છે બપૈઆને નર માર મળીરે.
 સુંદીરકુપ દીસે છે તહાં તો પાણી બરે નરનાર મળીરે. ધામ,
 સાગરસમ રૂડુ છે સરોવર નીરબરું છે સ્વચ્છ સંહીરે,
 પક્ષી સહુ કલ્પોલ કરે છે ખાપ હવા સજ્જન તહીરે. ધામ.

દોહરો.

હવા ખાય સજ્જન સહુ જાવે સાંજ સવાર,
ગુણ ગાવે ગુરુજી તણા પ્રીતે સહુ નરનાર;

સૈયદા વિષે છંદો.

નિતિવાન ગુણવાન સાંભળો સૈદ ગણાવે,
કરે ધર્મનો બોધ મનમાં ધરીને બાવે;
ગુરના કુળથી થયા રૂડેરા નજરઅલી,
નિતિ ધર્મ બરપુર દીસે છે હસન અલી.
સૈદમીયાં અશ્કરઅલી છે મોટા મોટા,
કરે ધર્મનો બોધ બણા દીસે છે છોટા;
નથી ધરાવેલ નામ કોઈનું કવિતા માંહે,
સુણજો સમજુજન બાવ ધરીને મનમાંહે;

મનહર છંદ.

નીતિ ધર્મના બંડાર ગાદી પતી કરમસી,
ધીરતાને સ્થીરતા બહુ દયા દીલમાં વસી;
ધરી મનમાં ઉમેદ કામ તમે સાઈ કીધું,
નળ સૂક્યા ઠામ ઠામ પ્રજાને સુખ દીધું.
મનમાં ધરીને હામ કર્યું ઉપકારી કામ,
નાત જાત પાણી પીએ ખરચ્યા બણા દામ;
સર્વનારા માંહી જેમ આપે છે ધણેરો સસી,

સૈયદ કેરા સાથ માંહી સોજો કાકા કરમશી.

સાંભળો લગવાઓ તણો.

- સાંભળો આર્ય બંધુ મારા પ્રીતથી ગુણગાઉ બાવાના,
હજુરમાં મોટા કારભારી રામજીકાકા સાર
નિશદીન કાકા પાસ રહીને કરેડો કારભાર. સાંભળો. ૧
- પુન્ન કાકા પુન્નરી ત્યાં ઢોલીયામાં ગાપાળ.
મંગળ કાકા હરજીને જોયા જઈ તતકાળ. સાંભળો. ૨
- મોદીખાનામાં ખીરાજો ભાંજીકાકા સાર
ધીસાકરને ખાંડ દીસે છે હીરા ભગતને હાથ. સાંભળો. ૩
- જોધ કથા શીખે છે નથુ રહે કારભારી પાસ;
માવજી માંડવને લાલજી પૂરે મનની આશ. સાંભળો. ૪
- સદ્રાવૃત હરદમ આપે છે ધરી મનમાં ટેક;
ઘોડાં બળદ દીસે માંહી ધંટ રૂડો છે એક. સાંભળો. ૫
- અશ્વ અને ગોશાળા માંહી ગયો ધરીને ધીર;
સધરામ માફા નજરે જોઈ સજ્જ કરે ત્યાં કીર. સાંભળો. ૬

મનહર છંદ.

કારભારી લખમન કારભાર રૂડો કીધો;
ફરજ બળવી પોતે પોતાના મર્જદની.
પીરાણા સોભાવ્યું સાફ ધામ તો ઈમામસાનું;
તન ગન ધન ગણી મટાડી આપદની.

નામનાનું કામ ક્ષીલું જાળ મૂકી નામ લીધું;
 જળ તણું સુખ આપ્યું કરી ઉપકારનું.
 સાધુ રૂપે સાધકારી નામ બાવાનું વધારી;
 વચન માનીએ પોતે કહેલું આભારનું.
 માંછલીનું જળ સાથે હેત જેનું અહોનિશ;
 માતાનું બાળક સાથે પોયણીનું ચંદ્રમાં.
 કમળનું સૂર્ય સાથે જમરનું પુષ્પ સાથે;
 હેત કાકા તણું દીસે સેવકના સાથમાં.
 ધાગ કેરૂં હિત તાક્યું સદા મન હિતકારી;
 હિત ધારી આભારી તે હેત રાખ્યું બાવથી.
 હેત રાખ્યું અહોનિશ ગુણ કરી ખુબ જાણી.
 સુખ આપ્યું સજનને અન્ન જળ પાનથી;

પેઢીનામાની હકીકત.

ગુરૂ ધમામ સાથે આવીને પોતે પીરાણાં ધામે મુકામ કરી
 રણા ને કચ્છ કાનમ તથા ચરોતર અને દક્ષણમાં પુરાનપુર પુના
 સતારા મુંબઈ સુરત વગેરેના ભોકા પૂર્ણ બાવથી માનીને તેમના
 સેવકો થયા આમનો ધર્મ હીંદુ તથા મુસલમાન બંને ધર્મના
 ભોકોની મનની કલ્પના પૂર્ણ હેતથી કરે છે. પીરાણામાં બારે માસ
 તેમના ધર્મના માણસો આસાજ કરે છે. દર પડવેના મેળા ખુબ
 જોવા લાયક બિરાય છે. પોતે પોતાની પીરાઈ જણાવી એટલુંજ
 નહીં પણ તેમના પછી તેમને ચાર દીકરા થયા તે દરેકે જ્યાં

ક્યાં જગ્યાઓ બાંધી તે નીચે પ્રમાણે છે તે સર્વ સંબંધો સાંભળો. કવિતામાં બરાબર હકીકત નહીં લખતાં વર્ણનરૂપે લખી છે તે પ્રીત ધરી સાંભળો.

૧. ગુરુ ઇમામસા બાવાની પછી તેમના વડીલ પુત્ર નુર-અલી મહમદસા બાવા થયા તે ધણાજ પરાક્રમી હતા. તે પોતે પોતાની પાસે રહી ભક્તિ કરીને દીવસ ગુજરતા ને તેમના મુકામમાં પશ્રીમ દીશમાં પોતાના પીતા પાસે રહેલા છે.

૨. ગુરુજીના બીજા દીકરા બાકરશા બાવા થયા તે પોતે અમદાવાદના સારંગપૂર દરવાજા બહાર મુકામ બાંધીને તે રહેલા છે તેમની માનતા બહારકોટના તથા અમદાવાદના ઘણા લોકોમાં ચાલે છે ને તે બાવા તેમની મનકામના સીદ્ધ કરે છે.

૩. બાલકશા બાવા તે ગુરુ ઇમામશા બાવાના ત્રીજા દીકરા થયા તેમણે પણ પાટણમાં જઈ ધામ બાંધી રહેલા છે ને તેમની માનતાઓ માટણ પાલણપૂર ડીસા વગેરે મુલકમાં ઘણી ચાલે છે.

૪. બાલેસા થયા તેમનો રાજો ધણો જોવા લાયક છે તે રાજો ખંભાયત છે તેમની માનતા ત્યાં ઘણી ચાલે છે એ રીતે ગુરુ ઇમામસા બાવાજીના ચાર દીકરા થયા ને તેમણે સર્વ પરદેશ રહી પોતાની પીરાઇ બરાબર જણાવી સેવકોનાં સારી રીતે કામ કર્યા કે સેવકોમાં તેમના ગુણનું સારી રીતે ગાન કરે છે.

એટલુંજ નહીં પણ બાવાજીની પેઠી પછી કયા કયા થયા તે ક્યાં ક્યાં જઈ રહ્યા તે સાંભળો. ગુરુ ઇમામસા બાવાના

વડીલ પુત્ર નુરચંદ્રી મહંમદશા બાવા થયા. તેમના પુત્ર સૈયદખાં
 બાવા તે પણ ધણા પરાક્રમી થઇ ગયા. તેમના પુત્ર સોલેખાન
 બાવા થયા. તેમના દીકરા હાસમસ્ત બાવા થયા ને તેમના દી-
 કરા બડા મહંમદશા બાવા થયા તે ધણા પરાક્રમી થઇ ગયા તે-
 મણે દક્ષિણમાં જઈ પુરાનપુરમાં રોજો બાંધી રહેલા છે ત્યાં તે-
 મની માનતા આખા દક્ષિણમાં ચાલે છે, ખાનદેશ વગેરે ઠેકાણે
 ધણી ચાલે છે, તેમની ગાદી પુરાનપુરમાં છે તે ગાદી ઉપર સૈય-
 દખાની સૈયદ રહેલા છે. તે બડા મહંમદશા બાવાના દીકરા
 સાજી બાવા થયા તેમનો રોજો પીરાણામાં છે. ત્યાર પછી તેમના
 ચીરનજીવી બાબામહમદશા થયા તે પોતે પોતાની નાની વયમાં
 ધણા તાતકાલીક થયા, તે આશરે વર્ષ તેરની ઉમરે ગુજર્યા તે-
 ચીજ બાબા મહંમદશા નામ ધરાવેલ છે તે બાબા મહંમદશાનો
 રોજો પીરાણામાં છે તેમને માનવાવાળા પીરાણાનાજ પાંચીયા
 તથા સાતીયા છે તે રોજમાં ધણાજ આરસજડીત છે. તેમનો
 ધર્મ પાટણવાડામાં તથા ડીસા વગેરેમાં ચાલે છે. કાનમ ચરો-
 તરમાં પણ ધણા શેખ, પટેલીઆઓમાં એમનો ધર્મ તાતકાલીક
 ચાલે છે. આ રીતે તે ગુરૂ ઇમામશા બાવાની ઓલાદમાં પણ
 ધણા નુરવાળા થયા તેમની થોડી ધણી ખીના વર્ણનરૂપે આપી
 છે તે સજ્જનો ધ્યાન દઇ વાંચો.

(૨૮)

હાહુરો.

ધન ધન પીર હમામસા ધન પીરાણા ધામ;
પૂર્ણ ભાવ મનમાં ધરી કરે સકળનાં કામ.
સંવત ઝોગણીસના બાવન કારતીક માસ;
ધન ધન રૂડી અષ્ટમી વાર રૂડો સોમવાર.
હાખ્યું ગીરમથા ગામમાં મનમાં ધરીને હામ;
ચીરનજીવો જોસી તણા ગણપત છે મુજ નામ.

સંપૂર્ણ.

જાહેર ખખર.

સર્વ સજ્જનોને ખખર આપવામાં આવે છે કે આ પુસ્તક (ગુરુ ધર્મામસા બાવાતું) વર્ણન અતી રમુજ ને આજ દીન સુધી કદી નહીં થયેલું તેના થોડાધણા હેવાલ બનાવી પ્રસીદ્ધ કરેલો છે તે જોને રાખવાની ખુશી હશે તેમને નીચે સહી કરનાર પાસેથી રોકડી કીમતે મળશે. દેશાવર વાળા આહોકોને કાગળથી ખખર મોકલેથી મોકલવામાં આવશે.

સહી. કારભારી ઠાકાં લક્ષમણ.

તથા. ગણપતરામ અભેરામ ભટ.

મુકામ. પીરાણા તા. ઝીરમથા.
